

Ο ΝΟΝΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

Επαναστάτης σοσιαλιστής ή διαχρονικός «ταμίας» του ΠαΣοΚ; Γενναιόδωρος υπουργός ή **διεφθαρμένος από την εξουσία**; Απλός καταχραστής δημοσίου χρήματος ή στυλοβάτης της Μεταπολίτευσης; Ο παρ' ολίγον διάδοχος του Ανδρέα ήταν όλα τα παραπάνω και πολύ περισσότερα.

Από τον Παύλο Παπαδόπουλο

Στην πολιτική τίποτε δεν είναι αυτό που φαίνεται. Η 11η Οκτωβρίου 2001 ήταν η πρώτη ημέρα του βου Συνεδρίου του ΠαΣοΚ στο Ολυμπιακό Στάδιο. Η ατμόσφαιρα ήταν τεταμένη ανάμεσα στους «σπιμτικούς» και στους «ακικούς», αλλά λίγοι υποψιάζονταν ότι τα πράγματα είχαν φθάσει ως εκεί όχι εξαιτίας της κρίσης του Ασφαλιστικού, αλλά λόγω... μιας υπόγειας σύγκρουσης για τους αμυντικούς εξοπλισμούς. Αλλά ας πάρουμε την ιστορία από την αρχή.

Το 6ο Συνέδριο του ΠαΣοΚ έπρεπε να διενεργηθεί τον Μάρτιο του 2002, αλλά αποφασίστηκε να συγκληθεί νωρίτερα έπειτα από μια επεισοδιακή συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου στις 21 Ιουνίου 2001. Η κρίση του Ασφαλιστικού την άνοιξη της ίδιας χρονιάς είχε καταποντίσει το ΠαΣοΚ στις δημοσκοπήσεις. Ο Ακης εργαζόταν μεθοδικά για τη φθορά του Σημίτη έτσι ώστε να τον ανατρέψει στο συνέδριο του Μαρτίου.

Ο Σημίτης το γνώριζε και αποφάσισε να αντιδράσει. Εκείνο το θερμό μεσημέρι μπαίνει αμίλητος στην αίθουσα της συνεδρίασης του Εκτελεστικού στον 6ο όροφο της Χαριλάου Τρικούπη. «Συνέδριο το φθινόπωρο ή παραιτούμαι από Πρωθυπουργός» είπε αυστηρά. Τα πνεύματα οξύνθηκαν. Ο Σημίτης και οι πρωτοκλασάτοι αντάλλαξαν βαριές κουβέντες τις οποίες αργότερα συμφώνησαν να μη διοχετεύσουν στον Τύπο για να προστατευτεί η ενότητα της παράταξης. Αρχικά μόνο ο Αλέκος Παπαδόπουλος και ο Γιώργος Παπανδρέου υποστήριξαν την απαίτηση Σημίτη για επίσηυση του συνεδρίου. Στο τέλος την αποδέχθηκαν όλοι. «Αν νομίζει κάποιος ότι

είναι πιο σοσιαλιστής από εμένα, να αναλάβει αυτός την πρωθυπουργία» τους προκάλεσε. Όλοι σιώπησαν. Μόνο η Τόνια Αντωνίου, με το θράσος της απειρίας, πετάχτηκε να αντιμιλήσει, αλλά τη συγκράτησε ο Ακης με ένα αυστηρό νεύμα.

Η σύγκρουση για τα Eurofighter

Ο στόχος του Σημίτη ήταν να αιφνιδιάσει τον Ακη και να ακυρώσει τα σχέδια ανατροπής του. Ο αιφνιδιασμός πέτυχε αφού ο Ακης δεν ήταν ακόμη έτοιμος να αμφισβητήσει έναν Πρωθυπουργό που είχε κερδίσει δύο φορές εκλογές. Διατάζει όμως τον «στρατό» του να ψηφίσει «λευκό» για να υπενθυμίσει την ισχύ του.

Στο γραφείο του Σημίτη που έχει στηθεί στο Ολυμπιακό Στάδιο συγκεντρώνονται οι εκσυγχρονιστές. Η Άννα Διαμαντοπούλου μιλά εμπιστευτικά σε μία γωνία με τον σύζυγό της Γιάννη Σαβαλάνο. Ο Νίκος Θέμελης παρατηρεί, επιτηρεί και συνεννοείται με όλους. Ο Χρήστος Πρωτόπαπας και ο Μιχάλης Νεονάκης προετοιμάζουν με... μαθηματική ακρίβεια τη λίστα και φροντίζουν τις απαραίτητες συμμαχίες έτσι ώστε οι εκσυγχρονιστές υπουργοί να εκλεγούν ψηλά.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης ημέρας του συνεδρίου οι «κατάσκοποι των εκσυγχρονιστών» μεταφέρουν την πληροφορία ότι ο Ακης ετοιμάζεται να απαιτήσει «κείνσιανή πολιτική». «Πρώτα ο άνθρωπος» είναι το σύνθημα των «ακικών» που υποστηρίζουν ότι μετά την ένταξη στην ΟΝΕ ήλθε η ώρα για παροχές. Όταν μαθαίνει ο Σημίτης για την «κείνσιανή έμπνευση» του Ακη χαμογελάει με νόημα. Παρατηρεί ότι το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, ύψους

20 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο ως το 2007, είναι ίσως το μεγαλύτερο πρόγραμμα κείνσιανής πολιτικής. Δίνεται η εντολή στον Γκίκα Χαρδούβελη, ο οποίος ήταν τότε (όπως και τώρα) επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού, να στείλει από το Μαξίμου στο Ολυμπιακό Στάδιο τα απαραίτητα στοιχεία για να τεκμηριώσει ο Πρωθυπουργός την απάντηση στον Ακη σε περίπτωση που ο Ακης απαιτήσει «κείνσιανή πολιτική». Ο Ακης πράγματι θυμήθηκε τον Κέινς και ο Σημίτης πράγματι του υπενθύμισε ότι κρούει ανοιχτές θύρες. Μετά το συνέδριο ο Σημίτης «υποβιβάζει» τον Ακη στο υπουργείο Ανάπτυξης, προφανώς για να ασκήσει την κείνσιανή πολιτική που ζήτησε. Στο πρώτο τηλεφώνημα δεν δέχθηκε τη μετακίνηση. Εσπευσαν να τον πείσουν ιστορικά στελέχη. Όπως πάντα «για την ενότητα»...

Η μίζα του αιώνα

Η κρίση του Ασφαλιστικού ήταν το έθι και η αφορμή που ήθελε ο Ακης γιατί πραγματική αιτία της σύγκρουσης του 2001 δεν ήταν η πρόταση Γιαννίτση για τη μείωση των συντάξεων, αλλά η ακύρωση της προμήθειας των Eurofighter. Στην πραγματικότητα το συνέδριο του 2001 ήταν η αποκορύφωση της σύγκρουσης για τα Eurofighter η οποία ξεκίνησε στις αρχές της ίδιας χρονιάς. Στις 25 Ιανουαρίου 2001 έγινε άτυπη συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής όπου συζητήθηκε αν η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας επιτρέπει την προμήθεια των συγκεκριμένων αεροσκαφών. Δύο μήνες μετά, στις 29 Μαρτίου 2001, και ενώ η φημολογία για επικείμενη ακύρωση τέντωνε τα νεύρα πολλών κέντρων >>

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Ο Ακης Τσοχατζόπουλος αναλύει τις θέσεις του για την κείσισιανή πολιτική.

εξουσίας, συνήλθε η Κυβερνητική Επιτροπή για να εξετάσει το θέμα και αποφάσισε την ακύρωση του προγράμματος. Επρόκειτο για έναν αιφνιδιασμό στον Ακη που σχεδίασε ο Σημίτης μαζί με τον Γιάννο Παπαντωνίου, ο οποίος ήταν ακόμη υπουργός Οικονομικών.

Ίσως δεν είναι τυχαίο ότι κορυφαίοι υπουργοί συζητούσαν τις φήμες ότι ο Ακης είχε προετοιμάσει τη «μίξα του αιώνα» αφού τα Eurofighter ήταν ένα εξοπλιστικό πρόγραμμα ύψους 1.635 δισεκατομμυρίων δραχμών, δηλαδή περίπου 5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ο Γιάννος, σε συνεννόηση με τον Σημίτη, πρότεινε την αναβολή του επικαλούμενος τις απαιτήσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο Σημίτης στην τελική εισήγησή του είπε ότι η αγορά των Eurofighter αναβάλλεται για να εξεταστεί μετά το 2004.

Ο πρώην πρωθυπουργός περιγράφει τι ακριβώς ακολούθησε εκείνης της απόφασης στο βιβλίο του «Πολιτική για μια Δημιουργική Ελλάδα 1996-2004» (εκδόσεις Πόλις, 2005): «Μερικές μέρες αργότερα ο υπουργός Αμυνας δήλωνε δημοσίως τη διαφωνία του και τόνιζε ότι «το δίλημμα ή κοινωνική πολιτική ή περικοπές στις αμυντικές δαπάνες δεν υπάρχει. Μείωση των προγραμμάτων δεν μπορεί να γίνει...». Σχολιαστές αποδείκνυαν «ότι είναι ορατός ο κίνδυνος της τουρκικής υπεροπλίας». Όπως δεν έλειψαν και δηλώσεις από βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, που υποστήριξαν ότι «μια σοσιαλιστική και πατριωτική κυβέρνηση» έπρεπε να εξασφαλίσει τους πόρους «από τα

υπερκέρδη των επιχειρήσεων». Αναμενόμενη ήταν, τέλος, η έντονη αρνητική αντίδραση των αντιπροσώπων, των κατασκευαστών και των επιχειρήσεων, που σε περίπτωση αγοράς θα συμμετείχαν στην πιθανή συμπαραγωγή. Αλλά και ξένες κυβερνήσεις με ρώτησαν για το γιατί της αναβολής».

Η ευζωία της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ

Το «γιατί της αναβολής» είχε σαφώς σχέση και με την προσπάθεια να περιοριστεί ο Ακης και το «γιατί της πολιτικής κρίσης του 2001» έχει ενδεχομένως την απάντησή του στην προσπάθεια πολλών να ανατραπεί ο Σημίτης για να μην ακυρωθούν τα Eurofighter. Με τις μίζες από τους εξοπλισμούς ο Ακης συντηρούσε ένα πανελλαδικό σύστημα παραεξουσίας. Υπήρχαν εκτιμήσεις – ανεξακριβωτες ασφαλώς... – ότι μέσα σε πέντε χρόνια στο υπουργείο Αμυνας ο Ακης είχε συγκεντρώσει περίπου 120 εκατομμύρια ευρώ. Δεν τα κρατούσε για τον εαυτό του. Χρηματοδοτούσε στελέχη σε όλη την Ελλάδα. «Με βοήθησε ο Ακης να κάνω προεκλογική εκστρατεία» έλεγαν βουλευτές. Κυκλοφορούσαν φήμες ότι μέλη του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης και κορυφαία στελέχη της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ είχαν διπλό μισθό από τον Ακη. Ο Ακης έδινε παντού χρήματα και σπανίως έλεγε όχι. Αν κάποιος «σύντροφος» αντιμετώπιζε οικονομικό πρόβλημα και το μάθαινε ο Ακης, έστελνε αμέσως κάποιον «δικό του» με μια σακούλα με πεντοχίλιαρα. Κάποτε συνάντησε έναν

γνωστό του. «Πώς πας;». «Άσχημα. Χρωστάω επτά εκατομμύρια δραχμές». «Μην ανησυχείς, θα σου τα στείλω εγώ». Τον ξαναβλέπει ύστερα από έναν μήνα. «Όλα εντάξει;». «Όχι, Ακη, αφού μου έστειλες μόνο τέσσερα». Τα υπόλοιπα τρία είχαν χαθεί στη διαδρομή, αφού τα κράτησε ο «ταχυδρόμος»...

«Ο Ακης ήταν ένα κατεστημένο μέσα στο ΠΑΣΟΚ». Η φράση αυτή αποδίδεται σε κορυφαίο στέλεχος του ΠΑΣΟΚ και αποδίδει την πραγματικότητα. Ο Σημίτης δεν μπορούσε να «εξαφανίσει τον Ακη» γιατί γνώριζε ότι διέθετε μόνο το 1/3 του ΠΑΣΟΚ. Σε περίπτωση ρήξης το υπόλοιπο 1/3 που τον ανεχόταν και το τελευταίο 1/3 που τον μισούσε θα τασσόταν με τον Ακη με αποτέλεσμα να εκτροχιαστεί η πορεία προς την ΟΝΕ και η νένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλωστε, δεν υπήρχαν στοιχεία. Ο Ακης είχε μάθει ήδη από τη δικτατορία να κινείται στην παρανομία και να κάνει «καθαρές δουλειές».

Ο Ακης ήταν ένα «κατεστημένο μέσα στο ΠΑΣΟΚ» προτού ακόμη ιδρυθεί το ΠΑΣΟΚ. Πολλοί από τους «παλιούς» βεβαιώνουν ότι ήταν ένας από τους βασικούς ταμίες του ΠΑΚ. Συγκέντρωνε τα χρήματα (κυρίως από αραβικές πηγές και αργότερα από τον Καντάφι) με τα οποία συντηρούνταν το παράνομο αντιδικτατορικό δίκτυο του Ανδρέα Παπανδρέου στη Γερμανία, στον Καναδά, στη Σουηδία και στην ίδια την Ελλάδα. Όταν επέστρεψε ο Ανδρέας στην Ελλάδα, ο Ακης έμεινε για λίγο καιρό στη Γερμανία για να με-

ταφέρει το «πολιτικό χρήμα» στην Ελλάδα για την ίδρυση και τη στήριξη του ΠΑΣΟΚ. Η σχέση του με τον Ανδρέα, σφυρηλατημένη σε συνθήκες παρανομίας, ήταν σχέση απόλυτης εμπιστοσύνης. Ο Ανδρέας τον ήθελε για διάδοχό του και στο κόμμα και στην κυβέρνηση και είχε ζητήσει από κορυφαία στελέχη να τον ψηφίσουν το 1996.

Ο σύνδεσμος με τους Αραβες

Το πρώτο υπουργείο του Ακη το 1981 ήταν το υπουργείο Δημοσίων Έργων. «Αμέσως δημιουργήθηκε η αίσθηση μεταξύ των επιχειρηματιών ότι με τον Ακη μπορείς να κάνεις δουλειές» λέει βετεράνος υπουργός που θυμάται την εποχή. Ταυτόχρονα επιστημοποιήθηκαν οι σχέσεις του ΠΑΣΟΚ με τα αραβικά καθεστώτα. Ο Καντάφι και άλλοι αραβες ηγέτες «αγόραζαν» επιρροή στις ευρωπαϊκές χώρες και ο Ακης ήταν κεντρικό πρόσωπο στις διασυνδέσεις του ΠΑΣΟΚ με τον αραβικό σοσιαλισμό.

Την άνοιξη του 1982 ο Ανδρέας επισκέφθηκε την Αλγερία μαζί με τον Ακη και τον Κάρολο Παπούλια. Ο ηγέτης της χώρας Σαντλί Μπεντζεντίντ τούς επιφύλαξε υποδοχή πρώτων. Ο Ακης μιλούσε για 100 επενδυτικά σχέδια. Τελικά πραγματοποιήθηκε μόνο το φυσικό αέριο. Το μαύρο πολιτικό χρήμα δεν σταμάτησε να ρέει σχεδόν ποτέ. Ο Ακης, ο οποίος, όπως λένε σύντροφοί του, «τυχαία δεν ενεπλάκη στο σκάνδαλο Κοσκωτά γιατί δεν είχε σχετική αρμοδιότητα», πάντοτε συγκέντρωνε πολιτικό χρήμα εν ονόματι της

προσφοράς στον Ανδρέα και στην παράταξη. Μετά τον θάνατο του Ανδρέα συνέχισε την «επανάσταση» από το υπουργείο Αμυνας. Στελέχη του ΠΑΣΟΚ εκτιμούν ότι συνέχισε γιατί δεν εγκατέλειψε την ιδέα ότι θα μπορούσε να ανατρέψει τον Σημίτη. Εκρίνε λοιπόν ότι έπρεπε να συντηρεί ένα δίκτυο εξουσίας, ένα «παράνομο ΠΑΣΟΚ» μέσα στο ΠΑΣΟΚ, έτοιμο να ανατρέψει τους εκσυγχρονιστές.

Ο Έλληνας Κράξι

Είναι τραγική ειρωνεία ότι ο Ακης κατέρρευσε σχεδόν ταυτόχρονα με τους ηγέτες της Αραβίας, τον Μπεν Αλι, τον Καντάφι και τον Μουμπάρακ. Ίσως η «αραβική άνοιξη» να αφορά και το ίδιο το ΠΑΣΟΚ που έχει πολλά κοινά με το αραβικό σοσιαλιστικό μοντέλο εξουσίας. Στελέχη του ΠΑΣΟΚ, πάντως, εντοπίζουν περισσότερες ομοιότητες με τον Μπετίντο Κράξι και το ιταλικό δίκτυο διοχέτευσης μαύρου χρήματος, το οποίο αποκαλύφθηκε στις αρχές του 1992 για να ξεκινήσει η επιχείρηση «Καθαρά χέρια».

Ο Κράξι έφτασε να πει ότι το μαύρο χρήμα ήταν αναγκαίο για τη λειτουργία των κομμάτων. Δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότεροι Έλληνες πολιτικοί έχουν υποστηρίξει το ίδιο για το ελληνικό πολιτικό σύστημα σε κατ'ιδίαν συζητήσεις τους. Ο Κράξι οικειοποιήθηκε δισεκατομμύρια λιρέτες, αγόρασε σπίτι στην Κιανή Ακτή για τον γιο του, χρηματοδότησε το κανάλι της ερωμένης του Ανια Περόνι. Βίοι παράλληλοι με τον Ακη. Για να γλιτώσει τη φυλακή

ο Κράξι απέδρασε στη Χαμαμέτ της Τυνησίας φιλοξενούμενος του Μπεν Αλι και πέθανε το 2000. Ο Ακης, που τον αντέγραψε σε όλα, δεν πρόλαβε να τον αντιγράψει στην απόδραση με αποτέλεσμα να μεταφερθεί στον Κορυδαλλό και να καταλάβει το κελί του Εφραίμ.

Πολλοί θεωρούν ύποπτο ότι ο Ακης πάντοτε διατηρούσε προνομιακές σχέσεις με τα υπόλοιπα κόμματα. Η Αριστερά και η Νέα Δημοκρατία τον είχαν πάντοτε στο απυρόβλητο. Ο Μιλτιάδης Εβερτ τον επισκεπτόταν στο Πεντάγωνο και αποχωρώντας του πρόσφερε απλόχερα δηλώσεις υποστήριξης. Την ίδια γενναιοδωρία στην υποστήριξη του Ακη έδειξαν πολιτικοί αρχηγοί και κορυφαίοι πολιτικοί όλων των κομμάτων εκείνη την εποχή.

Μήπως το πολιτικό χρήμα από τους εξοπλισμούς διοχετεύονταν αναλογικά σε όλα τα ελληνικά κόμματα; Μήπως το παλάτι του Ακη στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου είναι ένα συμβολικό δώρο που έκανε στον εαυτό του και στη νέα σύζυγό του για τη συνολική προσφορά του στη διασφάλιση της μεταπολιτευτικής πολιτικής σταθερότητας; Το σίγουρο είναι ότι ο Σημίτης δεχόταν ανελέητη κριτική από την Αριστερά και τη Δεξιά την ίδια ώρα που ο Ακης χειροκροτούνταν από όλους ως πρότυπο σοσιαλιστή και «πρωτεργάτης των συναινέσεων». Μπορεί η διακομματική αποδοχή του Ακη να είχε την εξήγησή της στον ανοιχτό χαρακτήρα και στην αυθεντικότητα των ιδεών του. Μπορεί όμως στην πολιτική τίποτε να μην είναι αυτό που φαίνεται... ●

1939

Γεννιέται στην Αθήνα στις 31 Ιουλίου. Η καταγωγή του πατέρα του ήταν από την Κωνσταντινούπολη. Μεγαλώνει στη Θεσσαλονίκη.

1953-54

Αγωνίζεται για δύο χρόνια στην ομάδα μπάσκετ του ΠΑΟΚ, παίζοντας στη θέση «3».

1968

Η χούντα τού αφαιρεί την ελληνική ιθαγένεια λόγω αντιστασιακής δραστηριότητας. Την ίδια χρονιά γνωρίζει στη Φραγκφούρτη τον Ανδρέα Παπανδρέου. Το 1970 γίνεται μέλος του ΠΑΚ.

1975

Επιστρέφει στην Ελλάδα. Το 1995 διατελεί αναπληρωτής πρωθυπουργός κατά το διάστημα της ασθένειας του Ανδρέα Παπανδρέου.

1996

Θέτει υποψηφιότητα για την ανάδειξη του νέου πρωθυπουργού που θα εξέλεγε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Λαμβάνει 75 ψήφους, έναντι 86 του Κώστα Σημίτη και χάνει τη θέση.

2004

Τελείται ο δεύτερος γάμος του, αυτή τη φορά στο Παρίσι, με τη Βίκυ Σταμάτη. Η τελετή γίνεται στο «Four Seasons», όπου εμφανίζεται με μια μπλε Jaguar.

2007

Αποτυγχάνει να εκλεγεί στις εκλογές. Το 2009 αρνείται να κατέλθει.

2011

Διαγράφεται τον Απρίλιο από το ΠΑΣΟΚ μετά τη δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν την εμπλοκή του σε υποθέσεις χρηματισμού και απόκρυψης φορολογικών στοιχείων.

